

(GÜNCEL)

bu topraklara, en dibinden gömülmek için...

6-7 Eylül olayları resmi ideolojinin ve aşırı Türk milliyetçiliğinin bir sonucudur. Bugün hala demokrasiden umudunu kesmemiş az sayıda azınlık bu topraklarda inatla yaşamaya devam etmektedir. Bu topraklarda yaşayan tüm ezilen halklar onlarla aynı kaderi paylaşmaktadır. Güçbirliği yapmak, Kürt, Türk, Ermeni, Rum ve bu topraklarda yaşayan birçok farklı kimlikten insanlar biraraya gelerek, çözümsüzlüğü datayatan resmi ideoloji ve onun tüm kurumsallaşmış yapılarına karşı birlikte mücadele yürütmekten başka çıkar yol yoktur.

DİLAY İNKAYA

1900'lü yılların başı Osmanlı imparatorluğunun çok uluslu yapısı üstünde bir üst kimlik olan Osmanlı kimliğinin sarsıldığı ve uluslaşma hareketlerinin baş gösterdiği sonuç olarak Osmanlı İmparatorluğunu yıkıma doğru hızla götüren yıllardı. Öyle ki Osmanlı üst kimliğine sıkıca sarılmış olan İttihat ve Terakki Hareketi de artık Osmanlı'dan umudunu kesmek zorunda olduğunu fark ederek cumhuriyete geçiş süreciyle birlikte Türk ulus devletini yaratma hedefine kapılmıştır.

Osmanlı'nın yıkılması ve cumhuriyetin kurulmasıyla beraber anadolunun çok uluslu yapısı kemalist ideolojinin çözmek zorunda olduğu bir sorun haline gelmiştir. Türklük kimliğini benimsetmek ve homojen bir ulus devleti yaratmak hedefine kitlenen kemalistler için farklı kimlikler tehdit olarak algılanmıştır. Cumhuriyetin kurulmasından kısa bir süre sonra bu tehditi ortadan kaldırmaya dönük bir homojenize etme di-

ğer bir tabirle asimile etme girişimi başlatılmıştır. Bu resmi ideoloji bugüne değin etkisini sürdürmüş hatta sürdürmeye devam etmektedir. Resmi ideolojinin kendisine en fazla tehdit gördüğü kimlikler üzerine en sert biçimde gittiği cumhuriyet tarihinin bilinen bir gerçeğidir. Bu kimliklerin başında Kürtler, ve Rumlar, Ermeniler, Yahudiler başta olmak üzere gayri müslimler gelmiştir. Birlikte mücadele yürüttüğü birlikte kurduğu cumhuriyet gemisinin bordasından ilk attığı ulusal kimlik Kürtler olmuştur. Ve bugün halen sürmekte olan Kürt ulusal hareketleri inkar ve imha yöntemleriyle bastırılmaya çalışılmıştır.

Bu bastırma hamleleri cumhuriyet tarihinin

son derece kanlı katliamlarına yol açmıştır. Yine diğer bir tehditte hem ulusal hemde dini kimliği farklı olan ve Anadolu'da yaygın bir dağılımda yaşamayı sürdüren, üstelik ticaretide büyük ölçüde elinde tutan gayrimüslim kesimdir. Gayrimüslimlere yönelik ilk hamle onları hiç olmazsa Anadolu'dan zorla göçettirip İstanbul'da toplamak ve hedefi daraltmak yönünde olmuştur. Diğer bir hamle ise onları varlıksızlaştırma ve ticareti onların elinden alıp "Türkleştirme" hamlesidir. 1942'de çıkartılan varlık vergisi bu hamlenin bir ayağıdır. Diğer bir ayağı ise hala direnen ve ağırlıkta İstanbul'da yaşayan gayrimüslimlere karşı halkı kışkırtmak yoluyla mal varlıklarına ve canlarına kastederek, değil sadece Anadolu'nun

(GÜNCEL)

Türkiye sınırlarının da dışına göç etmek zorunda bırakılmak olmuştur ki 6-7 Eylül olayları hamlenin bu ayağını oluşturmaktadır. 1946' da yazıldığı düşünülen bir CHP azınlık raporu adım adım yürürlüğe konan bu hedefi açıkça ifade eder. Raporu göre, 1950'lere kadar Anadolu, Yahudi ve Hıristiyanlardan temizlenmeli ve sonra İstanbul, Yunanistan'la olan bağları ve nüfusun çokluğu nedeniyle Rumlardan arındırılmalıydı.

6-7 Eylül olaylarının geliştiği siyasi atmosfere bakacak olursak Kıbrıs meselesinin kamuoyunun gündeminde olduğu , Kıbrıs Türktür Cemiyeti gibi örgütlenmelerin kurulduğu, dış işleri temsilcilerince Kıbrıs meselesiyle ilgili Londra'da diplomatik görüşmelerin sürdürüldüğü bir dönemdi. 6 Eylül günü devlet radyosundan Atatürk'ün Selanikteki evinin bombalandığı haberi verildi ve Gökşin Sipahioğlu'nun yazı işleri müdürlüğünü yaptığı İstanbul Ekspres adlı gazete aynı gün 2. baskı yaparak "Atamızın evini bombaladılar" manşeti attı ve 290 bin adet basılan gazete başta Kıbrıs Türktür Cemiyeti olmak üzere çeşitli gençlik örgütleri üyelerince ajitasyonla dağıtılmaya başlandı. Hemen akabinde önceden örgütlendiği belli olan 20- 30'ar kişilik gruplar İstanbul'daki başta Rumlular olmak üzere gayri müslimlerin işyerlerine kiliselerine okullarına ve hatta yaşadıkları mahallelerde evlerine saldırıya üretim araçlarını tahrip etmeye, dükkanlarını ve evlerini yağmalamaya başladılar. İstanbul'da 16 Rum ve 3 Ermeni vatandaşı hayatını kaybetti, 32 Rum da ağır yaralandı. Mahkeme kayıtlarına göre 5000 civarı ev, 1000 civarı işyeri, 73 kilise, bir sinagog, iki manastır, 26 okul, aralarında fabrika, otel , eğlence merkezi gibi yerlerinde olduğu 5000 mekan saldırıya uğradı. Güvenlik güçleri olaylara müdahale etmeyerek seyirci kaldı. Olaylar iyiden iyiye boyutlandıktan sonra sıkı yönetim ilan edilerek durduruldu. İlk etapta olaylarla ilgili soruşturma ve tutuklamalar Kıbrıs Türktür Cemiyeti etrafında başlatılsa da kısa bir sürede fatura içlerinde Aziz Nesin, Nihat Sargın, Kemal Tahir, Asım Bezirci, Hasan İzzettin Dinamo ve Hulusi Doğan'ın da olduğu komünistlere kesildi. Olaylardan dolayı tutuklanarak yargılandılar.

Oysa bu olayların önceden planlanmış organize bir iş olduğu çok açıktı. Saldırgan ve yağmacıların bir kısmının tren ve otobüslerle Trabzon, Sivas, Kastamonu, Erzincan gibi illerden getirilmiş olduğu Haydarpaşa tren garından geldikleri şehirlere dönmeye çalışırken yağmaladıkları mallarla yakalanmalarıyla ortaya çıkıyordu. Mağdurların ifadesiyle bizi öldürün tepkisine

saldırganların "öldürme iznimiz yok kırma iznimiz var" sözleriyle cevap vermeleri topluluğun talimatla organize edildiğini gösteriyordu. Yine bir tanığın; " Taksim'de Tünel çıkışının önündeki meydana askerler sıra sıra, ellerinde silahlarla bekliyorlardı. Gözlerinin önünde dükkanları kırıp yıkan, malları yağmalayanlara hiç karışmıyorlardı. "Ne bekliyorsunuz? Bu yağmacılara, bu çapulculara neden engel olmuyorsunuz?" diye soranlara "Henüz bize durdurun emri gelmedi!" cevabını veriyorlardı" ifadesiyle güvenlik güçlerinin olayları durdurmamak üzerine talimat aldıkları anlaşılıyordu. Ve tüm bu gerçekler gerek yassıada davalarıyla ve gerekse çeşitli itiraflarla ortaya çıkacaktı. Yassı ada davası Adnan Menderes'i veDP'yi suçlu buldu, sonraki yıllarda, yüksek rütbeli bir Türk bürokrati, Atatürk'ün evinin 6-7 Eylül Olayları'nda bir gerekçe olarak kullanılmak amacıyla MİT mensupları tarafından bombalandığını itiraf etti, Atatürk'ün evine bombayı atan MİT'e çalışan Oktay Engin'in mükafat olarak Nevşehir'e vali olarak atandığı ortaya çıktı, ve 40 yıl sonra eski Millî Güvenlik Kurulu (MGK) genel sekreterlerinden emekli bir orgeneral ağzından kaçırıldı:

"6-7 Eylül olayları özel harp dairesinin muhtemelen bir örgütlenmesiydi."

6 -7 Eylül olaylarının daha sonra sıkça adını duyacağımız kontrgerillanın kitlesele bir provakasyon eylemi olarak şekillendiği, özel harp dairesiyle MİT'in ortaklaşa yürüttüğü yani devletin bir organizasyonu olduğu açığa çıktı.

Bu olaylardan sonra Rum, Ermeni ve Yahudi vatandaşlar kendilerini ciddi bir tehdit altında görerek vatanlarından hızla göç etmeye başladılar. Resmi ideolojinin taşıyıcısı olan CHP'ye tepki olarak ve belki de bir demokrasi umudu gördüklerinden dolayı DP'ye oy veren azınlıklar, ki o yıllarda İstanbul seçmenin üçte birini oluşturdukları biliniyor, DP de dahil hangi parti iktidarda olursa olsun güvencede olmayacakları fikrinin ağırlık kazanması ve umutlarının tükenmesiyle

göçetmek zorunda kaldılar. Çoğu işyerlerini ve evlerini yok pahasına sattılar ve İstanbul'un ekonomisi "Türkleştirilmiş" oldu. 1924 yılında 200 000 olan rum nüfusu bugün 1500'e kadar düştü. 1500 Rum vatandaş kaldı geriye, onlar Hrant'ın dediği gibi bu topraklara, en dibine gömülmek için diyenler...

Tekrar başa dönersek azınlıkların yaşadıkları tüm bu acılar resmi ideolojinin ve aşırı Türk milliyetçiliğinin bir sonucudur. Bir asimilasyon politikasıdır ve bugün bu politika hala sürmektedir. Hrant Dink katliamında, Trabzonda öldürülen papaz Santorini de, Malatya'da boğazları kesilen Hıristiyan vatandaşlar da bu politikanın bedelini ödemişlerdir. Bugün hala demokrasiden umudunu kesmemiş az sayıda azınlıklar bu topraklarda inatla yaşamaya devam etmektedir. Bu topraklarda yaşayan tüm ezilen halklar onlarla aynı kaderi paylaşmaktadır. Güçbirliği yapmak, Kürt, Türk, Ermeni, Rum ve bu topraklarda yaşayan birçok farklı kimlikten insanlar biraraya gelerek, çözümsüzlüğü datayatan resmi ideoloji ve onun tüm kurumsallaşmış yapılarına karşı birlikte mücadele yürütmekten başka çıkar yol yoktur. Çözüm emekten barıştan özgürlükten yana güçlerin oluşturacağı, hala bu topraklarda kardeşçe yaşama iradesi gösteren azınlıklarında içinde yer alacağı bir demokrasi cephesinin inşasıdır. 1982 darbe anayasası Türk, sünni, erkek bir anayasadır. Bu toprakların farklı renklerine kimliklerine kör, cinsiyetçi bir anayasadır. Ve değiştirilmelidir. 6-7 Eylül'ün müsebbi, bugün hala işbaşında olan ve Susurluk, Şemdinli, Ergenekon örneklerinde olduğu gibi halkların başına çorap örmeye devam eden gizli savaş aygıtı dağıtılmalıdır. Tüm ezilen halkların bugün "gerçek demokrasi"ye ihtiyacı vardır. Artık Kemalizmle, resmi ideolojiyle yüzleşmenin vaktidir. Tüm açıklığıyla ortaya çıkmış olan 6-7 Eylül olaylarıyla ve öncesinde, sonrasında azınlıklara yaşatılanlarla yüzleşmenin vaktidir. Ve özür dilemenin vaktidir.